

(GLEDALIŠKA KRITIKA) Ena sama Mama

Petra Vidali

26.01.2023 06:00

Mare Bulc: Via Mama, produkcija Via Negativa, ogled 20. januarja na Intimnem odru v GT22 v Mariboru

 VIA NEGATIVA

Predstava Via Mama je nastala v sklopu zaznamovanja 20-letnice delovanja gledališke skupine Via Negativa. Kolektiv je **Mareta Bulca** povabil k uprizarjanju starih besedil skupine. Bulca pa je nanašanje na skupino in njena besedila zapeljalo v samonanašalne vode, je zapisano v utemeljitvenem/reklamnem besedilu za predstavo Via Mama.

Solo performans Mareta Bulca je samonanašalen, vendar njegova avtoreferencialnost ni solipsistična. Performer vpokliče na oder zasedbo Vie Negative. Publika pozove, naj si predstavlja tega in tega performerja, na odru pa dobijo ti liki svoje fizične reprezentacije v obliki mikrofonov.

Pet mikrofonov za pet zgodb o petih sinovih in njihovih materah samohranilkah. Krutih zgodb o skrbi, nadzorovanju in kaznovanju, o posesivnosti, nezdravi navezanosti in posledičnem trganju vezi. In šesti mikrofon, položen na asketsko bolniško posteljo, mikrofon na mestu umirajoče mame.

Mare Bulc je dober pripovedovalec. Zgodbe so precizno strukturirane, očiščene vsega odvečnega, in taka je tudi interpretacija. Brez igralskih klimaksov in antiklimaksov, brez dvigovanja glasu, s hladnim, distanciranim tonom in slogom vzdržuje trajno napetost. To v primernih dozah rahljajo ironični "skupinski prizori", v katerih virtualni kolegi komentirajo, analizirajo, kritizirajo, korigirajo njegovo delo, in humorni vložki na mestih, ki bi lahko zdrsnila v sentimentalnosti. Vlogo večinoma tragikomičnih metakomentarjev opravi tudi glasba, od *Moje mame* (Videx) do *Mamme Mie* (Abba).

Brezizrazno napetost performer ohrani tudi med obilnim manipuliranjem z mikrofoni, stojali in kabli. Mikrofonni imajo v performansu vse mogoče denotativne in konotativne pomene in vloge in doživljajo na tehničnem in semantičnem nivoju vse mogoče de- in rekonstrukcije. Mikrofonni so neživi predmet, tehnični pripomoček, orodje (ampak ne samo gledališki pripomoček, so tudi aparature, na katere je na bolniški postelji priklopljen bolnik oziroma bolnica), in so torej reprezentanti teles, živih in mrtvih. V tej že dolgo vztrajajoči eri mikrofonov na odru je *Via Mama* priskrbela eno najbolj kompleksnih argumentacij njihove uporabe. S kabli sta prepleteni življenjska in ustvarjalna zgodba, zgodbi dveh matičnih okolij in socializacij. *Via Negative* je bila za večino zdaj najbolj prezentnih performerjev na aktualni uprizoritveni sceni primarna gledališka družina. (Ampak taka vzporednica v uprizoritvah *Vie Negative* seveda ne bi šla skozi, upravičeno bi jo skenslali kot preveč dobesedno in ceneno.) Ko na koncu performer razstavi "materin" mikrofon na prafaktorje in postoji ob pokojniku/pokojnici, je razstavil svoje gledališko orodje, svoje gledališke kolege in (svojo) mater. Ves svoj svet.

S kabli prepleteni življenjska in ustvarjala zgodba, zgodbi o dveh socializacijah, družinski in gledališki

Solo performans *Via Mama* ima vse, kar mora imeti vsak projekt *Vie Negative*: redukcijo na bazične uprizoritvene elemente, demonstracijo kolektivnih postopkov ustvarjanja, spodmikanje lastne pozicije ustvarjalca in spodmikanje pozicij gledalke. Gledalke, ki ve, da ji predstava ne dopušča gotovosti. Gledalke, ki zato dopušča možnost, da mama iz *Vie Mame* nima nobene zveze ne s performerjevo mamo in ne z mamo njegovih kolegov, ampak je popolnoma nemimetičen konstrukt o travmatičnem formiranju.

Ampak ker gledalka konec koncev ni zavezana principom *Vie Negative* in tudi ne diskurzu, ki obvladuje pisanje o sodobnem uprizoritvenem polju, ker je gledalka zavezana kvečjemu bralcem in temu, da jih poskuša pridobiti za dobre stvari, si jemlje pravico, da pove, da je šla z *Intimnega odra*, kot se nerodno reče, s cmokom v grlu. *Via Mama* je pametna predstava, popoln rebus, ki ga je mogoče razrešiti z racionalnim razbiranjem sodobnih uprizoritvenih strategij. Ampak *Via Mama* je tudi zelo lepo posvetilo nekemu spodletelemu, bolečemu odnosu. Posvetilo vsem spodletelim bližinam, ki so nas naredile.

Dejstvo, da je gledalka na strani žensk, mam, mater samohranilk in na strani publike (ki jo performer na začetku vzpostavi kot žensko), pri tem ne igra bistvene vloge. Spolni označevalci v *Vii Mami* niso nepomembni, ampak na koncu jih uprizoritev preseže.